



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv**

**Reggio, Carlo**

**Romæ, 1612**

Pœnitentiæ actus proponat. cap. 36.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

ris castigationes, eleemosynæ, & opera misericordiæ, quæ multum valent ad peccatorum compensationem, vt docuit Daniel cum Regi consilium dedit, vt eleemosynis peccata sua redimeret, denique orationes. Ad quam rem suggerent materiam penitenti, & concionatori ad exhortandum Ambrosius ad Virginem lapsam; Chrysostronus de compunctione, Basilus ad Monachum lapsum; Anselmus de deplorata Virgine, Augustinus in libris Confessionum.

*Pœnitentiæ actus proponat. Cap. XXXVI.*

**T**ertio loco circa hanc materiam penitentiæ proponat, & explicet diuersos actus, & affectus qui ipsam penitentiæ comitantur. Penetrat enim hæc virtus totum hominem, & non solum animæ rationalis potentias peruadit, sed etiam sentientis, vsque ad lachrymas, vsque ad membra corporis. Eamque ob rem à D. Chrysostrono comparatur Penitentiæ matrona sedula ac seuera, quæ suas omnes ancillas animæ scilicet potentias, & sensus occupat, iubetque eas attentas esse operi, singulis sua diuidens munia; memoriæ mandat recordationem omnium peccatorum, quæ quis commisit, vt congerat (ait Augustinus) totam miseriam suam in conspectu cordis sui: Intelligentiæ vt diligenter singula meditentur, non actus solos, sed modos, & circumstantias eorum, non abstracta quadam, ac nuda cogitatione, sed per accusationem, ac stimulos, vt fiat, inquit Augustinus, illud psalmi, conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina. Ad voluntatem verò plures affectus siue actus pertinent. Primo odium peccati, vt dicit Psalmus iniquitatem odio habui, & abominatus sum, legem autem tuam dilexi, cum nolimus peccasse omnino.

Secundo timor tum pœnæ, quem scimus fundamentum esse pœnitentiæ, qui excitatur à fide, dum ponit ante oculos ex quanta gloria peccator exciderit, & quam propè ad tenebras exteriores accesserit; tum culpæ, vt est offensâ Dei, ob quem timorem Martyres, neq; tormenta, neq; mortem timuerunt.

Tertio spes ac fiducia erga Deum ad impetrandam remissionem, quæ quidem ex parte Dei certa est, cum Deus in promissione mentiri non possit sua; ex parte autem nostra, omnino secura non est, cum nemo hoc sibi promittere possit, certa notitia se ad gratiam satis præparatum fuisse. Ex qua

inccr-

*Lib. 2. de  
cōp. cordis.*

*Lib. 8. Con  
fess. c. 12.*

*Lib. de  
util. pœn.*

*Pœnitentiæ  
quid in vo-  
luntate ope-  
retur.*



incertitudine nascitur timor: quidam suspensionis animi, qui non est malus, modo non excludat spem, & potius vrget penitentes ad maiorem dolorem, & sancta opera solet. Spe- rare iubent sancti, sed etiam timere, ne simus segnes in ope- ribus penitentia: lege de hoc timore suspensionis mira apud Climachum. Denique hortare penitentes, vt non sint conten- ti modico dolore, sed adhibeant magnum conatum; cum scri- ptura requirant conuersionem ex toto corde, & cor contri- tum, & humiliatum, & cor scissum, quod poterit explicari, tum verbis scripturarum, vt supra monuimus, tum exemplis eorum, qui dignam penitentiam egerunt. Admiranda Oli- machus loco citato suppeditabit exempla. Huc etiam perti- *gradu 30.* net vsus, & praxis Ecclesie primitiua de solemnibus, & publi- cis penitentijs irrogatis propter publica quedam, & grauio- ra delicta. De quibus vide Sozomenum: Iuuabantur enim *Lib. 7. c. 16* illi penitentes orationibus, & lachrymis aliorum Christiano- rum, vt sic dolor peccati cresceret. Et quidem optandum est Penitentia vt adeo crescat, vt etiam desideret penitens si fieri posset infi- solennes. nitum dolorem, qui licet haberi nequeat tamen desiderium est laudandum, & meritum habet. Ad hac omnia confirman- da optimum exemplar veri penitentis est Dauid in septem *Exemplu ve* psalmis quos penitentiales vocant, in quibus sanctus Rex af- ru penitentia- fectus cordis vere penitentis ostendit, legatur Gregorius in *Dauid in* expositione eorundem psalmorum, qui exprimit eisdem af- psalmis. fectus egregie: quos si Christianus orator ad viuum poterit efformare in sese, & in concionibus suis, multum sane vale- bunt ad excitandum in alijs peccatorum dolorem. Quomodo enim fieri potest, ait Chrysostomus, vt anima infirma, & fri- *Lib. 2. de* gida compunctionis verba pariat? ego enim puto quod is qui *Cop. cordis* in hac materia vult aliquid dignum proferre, ipse ante omnes *statim ini-* debet hoc calore feruere, & salutari hoc incendio primus *tio.* igniri quo etiam sermones, qui ab eo proferuntur ignire, & animas auditorum accendere possint. ] Possunt vero hi af- fectus notari hoc modo in Dauide. Peccati cognitio apparet cum ait, quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & am- *Psal. 50.* plius laua me, & peccatum meum contra me est semper; ti- bi soli peccaui. Timor illis verbis. Domine ne in furore tuo *Psal. 37.* arguas me, & tota die contristatus ingrediebar. Dolor, vbi *Ibid.* ait. Afflictus sum, & humiliatus sum nimis, rugiebam a ge- mitu cordis mei, Spes ibi. Conuertere Domine, & eripe *Psal. 6.* animam meam saluum me fac propter misericordiam tuam.

Pro-



*Ibid.**Psal. 50.**Ibid.*

Propositum emendationis cum dicitur, discedite à me omnes qui operamini iniquitatem; & principium aliquod dilectionis. Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam. Confessio siue accusatio significatur ibi; Miserere mei secundum magnam misericordiam tuam. & peccatum meum contra me est semper; & satisfaciendi ardens desiderium, quoniam iniquitatem meam ego annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo. Hæc dixerim exempli causa, ut Concionator volens ad veram penitentiam homines adducere; pareret sibi locos communes ad excitandos affectus huiusmodi tum ex scripturis, tum ex sanctorum Patrum lectione, & ex multis historijs, quæ ad id valent; & studeat applicare dictionem suam ad hos actus; qui ad iustificationem præparant. Verbi gratia timor excitatur ex peccatorum magnitudine, indignitate nostri, mortis necessitate, ac incertitudine; Iustitiæ Dei punientis seneritate; fiducia vero, & spes confessione peccati, & correctione, humilitate nostra, imploratione diuini auxilij, promissione Dei, Spiritus sancti præsentia adiuuantis, intercessione meritorum Christi, Dei benignitate; quia Deus nouit figmentum nostrum, & alijs huiusmodi locis.

*Prudentia, & modus in arguendis peccatis.**Cap. XXXVII.*

**Q**uam sit proprium Concionatoris munus peccata arguere in secunda parte, cum ageremus de genere reprehensorio, aliqua ex Scripturis sacris, & Patrum authoritate annotauimus; Nunc de prudentia in arguendo loquemur. In hoc enim magna opus est industria, & arte, magna prudentia tenenda est; non enim idem arguendi modus cum omnibus seruandus. Etenim (vt D. Greg. docet) sæpè alijs officiunt, quæ alijs profunt: quia plerunq; herbæ, quæ hæc animalia enutriunt alia occidunt, & lenis sibilus equos mitigat, canes instigat; & medicamentum, quod hunc morbum imminuit, alteri vires iungit, & panis qui vitam fortium roborat, paruulorum necat. Et affert ibidè optimam similitudinè, quid enim (inquit) sunt intentæ mentes Auditorum, nisi vt ita dixerim, quædam in cythara tentiones strætæ chordarum, quas tangendi artifex, vt non sibi metipsis dissimile canticum faciant, dissimiliter pulsat, & idcirco chordæ consonam modulationem reddunt, quia vno quidem plectro, sed non vno impulsu feriuntur.]

Loco

*L. 3. pass. in prolog.*

Increpatio, varijs modis vsurpanda.